

ТВ тваринництво ветеринарія

**ПЕС на свинофермі...
або Як це — жити
з *Lawsonia intracellularis*?**

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВАКЦИНАЦІЇ **24**

**Які зміни спостерігаються
в епідеміології цирковірусу свиней**

ТЕХНОЛОГІЯ ТА ГОДІВЛЯ **48**

**«Вилами більше не обійтися»:
про вибір техніки та неминучу
механізацію тваринництва**

Передплатний
індекс: **97901**

4 820077 600103

Тваринництво Ветеринарія

Шукайте нас:

facebook.com/TVmagazine.ua

2/2021 (46)

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Різниця між А2 та звичайним молоком:
наскільки це важливо для молочних ферм?..... 15

ІНФОРМАЦІЯ

ПЕС на свинофермі...
або Як це — жити з *Lawsonia intracellularis*? 16

ВЕТЕРИНАРІЯ

Небезпека клостридіозу у жуйних тварин.....21

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВАКЦИНАЦІЇ

Які зміни спостерігаються
в епідеміології цирковірусу свиней 24

Нова рубрика!

КОРМИ ТА КОРМОЗАГОТІВЛЯ

Транзитна годівля... або почніть усе спочатку!.....28

Кормовий буряк як фактор високої
молочної продуктивності.....34

ТЕХНОЛОГІЯ УТРИМАННЯ

Замінники молока у свинарстві:
модний тренд... чи виробнича необхідність.....36

Ідеальна гігієна на фермі...
Наскільки це можливо?.....39

Вчасно забезпечуйте поросят залізом 42

Ураження ратиць у свиней: аналізуємо причини 46

ТЕХНОЛОГІЯ ТА ГОДІВЛЯ

«Вилами більше не обійтися»: про вибір
техніки та неминучу механізацію тваринництва.....48

Нова рубрика!

ТЕХНІКА ТА ОБЛАДНАННЯ

Автоматизоване приготування корму:
чим цікаві лопатеві кормозмішувачі?.....52

BASF

We create chemistry

**Ми створюємо
продукти,
які допомагають
тваринам показувати
найкращі результати**

- Вітаміни (Лутавіт®)
- Каротиноїди (Лукантин® Жовтий, Лукантин® Червоний)
- Фітаза (Натуфос® Е)
- Ксиланаз, Глюканаз (Натугрейн® TS)
- Органічні кислоти (Амазіл®, Лупро-Грейн®, Лупро-Мікс®)
- Адсорбент мікотоксинів (Новазіл Плюс)
- Та інші

Якщо ви очікуєте від тварин найкращого, то і вони, безумовно, заслуговують найкращого від вас. Саме тому ви завжди шукаєте найінноваційніші ідеї, найефективніші продукти та найвищу якість.

Дистриб'ютор компанії БАСФ
ТОВ «АГРОСЕПЛАЙ»
тел.: +380 (67) 364 08 04
www.agrosupply.com.ua

Замінники молока у свинарстві: модний ТРЕНД... чи виробнича НЕОБХІДНІСТЬ

О. Титарьова,
канд. с.-г. наук, доцент
О. Кузьменко,
канд. с.-г. наук, доцент
кафедра технології кормів,
кормових добавок і годівлі тварин,
Білоцерківський НАУ

Звичайно, стрес і наслідки такого відлучення (зміна типу годівлі, переведення в інше приміщення, утримання у групах по 20-25 голів із різних гнізд тощо) відчутно впливають на організм поросят, проте тваринники вже добре навчилися з цим вправлятися за допо-

могою якісних комбікормів. Набагато складнішим є відлучення поросят у віці 14-21 доби, коли є необхідність подальшої підгодівлі їх заміником молока впродовж подальших двох-п'яти діб. Таке відлучення часто називають «мокрим» або «вологим».

Технологія раннього відлучення поросят вже давно набула широкої практики у країнах з розвиненим свинарством. Утім, поняття «раннє» не всі сприймають однаково. Насправді, навіть відлучення на 21-29 добу життя поросят, яке сьогодні практикують у більшості вітчизняних господарств промислового типу, можна по праву вважати раннім (хоча тварини такого віку вже поїдають повнораціонний комбікорм у необхідній кількості і не потребують заміників молока).

ЯК ОБРАТИ ЯКІСНИЙ ЗМ: ДОТРИМУЄМОСЯ ПРАВИЛ

Свиняче молоко — продукт жирний та густий, а його хімічний склад змінюється залежно від раціону та періоду лактації (у середньому натуральне молоко містить 17-20 % сухої речовини такого складу: 30-40 % жиру, 22-35 % лактози, 30-50 % протеїну, 5-8 % золи). За будь яких умов свиняче молоко містить більше сухої речовини, вищу концентрацію протеїну та жиру та меншу частку лактози порівняно з молоком корови.

1 Залежно від віку поросят, для яких планується введення до складу раціону заміника, цей продукт має різну поживність і набір компонентів. Утім, слід пам'ятати одне просте правило: **що менше поросят, то більша частка кормів тваринного походження (оскільки травна система новонародженого не пристосована до перетравлення рослинної їжі).**

Суші суміші для приготування заміників молока на ринку України представлені досить великою кількістю пропозицій: Nurse Milk від компанії Коудайс Україна, Сілак-П від ТМ Подвор'є, Pigipro від ТМ Schiils, TekroMilk

від компанії Текро. Схожий на заміник продукт (а саме Мілківін йогурт) реалізує Трау Нутришин Україна. Такі компанії як ТОВ «Профімікс», DanMilk, Nutrifeed, Agravis Raiffeisen AG, Feed&Life, ЧК Альтернатива також пропонують заміники свинячого молока. ПП «Карпатські зорі» реалізує заміник молока «Здорове поросятко 50». Тож, як бачимо, вибір є, і його не назвеш обмеженим, причому вищезазначений асортимент продукції не є вичерпним.

2 Звичайно, у складі будь якого ЗМ основною складовою частиною (понад 50 %) будуть різноманітні молочні продукти: як то сухе збиране чи незбиране молоко, суха пахта (маслянка, склотини), суха сироватка, лактоза тощо. Джерелом жиру у таких заміниках зазвичай є рослинні жири (пальмова, кокосова олії тощо). Протеїн рослинного походження (наприклад, соєвий), завоюється в організмі поросят значно гірше, ніж молочний, тому частка рослинних кормів у замінику має бути мінімальною. Це стосується картопляного

Потреба у заміниках молока виникає не лише за раннього відлучення. Є багато ситуацій, за яких варто використовувати заміники молока свиней. Проте, слід розуміти, що ЗМ — не натуральне свиняче молоко. Організм поросят сприймає його важче, а випоювання потребує додаткової робочої сили та виробничого обладнання

Фото: agriphoto.com

Фото: agriphoto.com

ЗМ — рятівний круг на виробництві?

У свинарстві, на відміну від скотарства, заміник молока використовують як додатковий корм, який допомагає підгодувати слабших і менших поросят для вирівняності гнізда при відлу-

протеїну, пшеничного глютену та інших кормових засобів рослинного походження. Контролювати їх наявність необхідно за вмістом клітковини. Для прикладу, є заміники, що містять 0 % сирової клітковини, а є і такі, у складі яких частка клітковини досягає 2,5 %. Знову-таки, пам'ятайте про правило: **що менші поросята, то менше має бути клітковини у їхньому замінику.**

3 Важливим є і джерело легкоперетравних вуглеводів. Це має бути **молочний цукор (лактоза)**, оскільки у перші тижні життя це єдиний вуглевод, який здатен перетравитися у кишечнику поросят.

4 Оскільки заміник свинячого молока — здебільшого додатковий продукт, то неабиякий контроль має бути за вмістом у ньому тих речовин, кількість яких невелика у натуральному продукті. Тож, до складу якісного ЗМ зазвичай додають **пробіотики, імуноглобуліни (тут є кілька варіантів походження), вітаміни, мікроелементи, антиоксиданти, ферменти, профілактичні медикаменти, ароматизатори, підсолоджувачі, органічні кислоти** тощо.

ченні, зменшити смертність поросят, сприяє розвитку імунної системи і ШКТ та має ще низку переваг. Отже, у більшості випадків, використання заміника молока — це не повна заміна материнського молока, а лише додаткова підгодівля поросят.

■ Так, багатоплідні матки часто не можуть синтезувати достатню кількість молока, щоб вигодувати своє чисельне потомство. І це не можна назвати поодиноким проблемою, такий стан речей спостерігається систематично. На сьогодні на українських свинокомплексах переважно працюють із свиноматками данської генетики (а це самки, які за один опорос дають 15–20 поросят!). Звичайно, частину поросят можна і треба відсадити до «мачухи» (іншої «прийомної» лактуючої свиноматки), проте цей спосіб не завжди підходить господарством із малою кількістю свиноматок і фермам, де селекційна робота направлена саме на багатоплідність свиноматок. Тож, доводиться з третього–п'ятого дня додатково до материнського молока вводити заміник (особливо для менших і слабших поросят). Залежно від віку тварини, заміник можуть припинити згодувати за кілька днів до відлучення, і це сприятиме активнішому поїданню сухого комбікорму, або згодувати ще кілька днів після відлучення, аби компенсувати недорозвиненій травній системі поросят надранне зникнення свиноматки.

■ Корисними будуть ЗМ і за пригнічення синтезу молока у свиноматки через наявність низки післяродових патологій (метрит–мастит–агалактія), незадовільні умови утримання, тепловий стрес, зниження апетиту тощо.

■ Загибель свиноматки — небажаний технологічний збій, який завжди є неочікуваним на виробництві (на щастя, трапляється не так часто). У такому випадку можливим варіантом порятунку новонароджених може бути використання заміника, проте таку технологію не назвеш простою, адже вона

NURSE MILK®

ЗАМІННИК МОЛОКА СВИНОМАТКИ

koudijs

Замінники молока: пропозиції вітчизняного ринку

Назва компанії	Продукт	Рекомендований вік поросят	Вміст продукту
Koudijs Animal Nutrition (Нідерланди)	Nurse Milk 	З 2-го дня життя	22% сирого протеїну 0,01% сирого клітковини 1,30% лізин 17,90% сирого жиру Віт. А: 25 000 МО/кг Віт. D3 5000 МО/кг Віт. Е 299 мг/кг
ПП «Карпатські зорі» (Україна)	«Здорове поросятко 50» 	Від 7-го дня життя	23,0 % протеїну 18,0 % жиру 0,05 % клітковини 6,75 % золи Віт. А 65 000 МО/кг Віт. D3 10 000 МО/кг Віт. Е 60 мг/кг 10% кокосової олії Містить підкислювач
Schils BV (Нідерланди)	Pigipro Milk Care 	З 2-го по 14-й (-28) день життя	22% протеїну 18% жиру 0,05% клітковини 0,80% кальцію 7% золи Віт. А: 25 000 МО/кг Віт. D3 5000 МО/кг Віт. Е 300 мг/кг
Agilia A/S (Данія)	DanMilk® Ideal 	З 3-го дня життя	18% сирого протеїну 18% сирого жиру 5,1% сирого золи 0,0% клітковини 40,0% лактоза Віт. А 25 500 МО/кг Віт. D3 2 550 МО/кг DL-Альфа-токоферол 130 мг
TEKRO (Чехія)	TekroMilk 	з 3–5-го дня від народження	23,0% сирого протеїну 18,0% сирого жиру 46,5% лактози 0,05% клітковини Молочні продукти всього 80%, в т. ч. сухе знежирене молоко (50%) Віт. А 65 000 МО/кг Віт. D 10 000 МО/кг Віт. Е 60 мг/кг
O.L.KAR (Україна)	ПрофіМілк «LactoStart» 	з 5–7-го до 20-го дня від народження	26,9 % протеїну 13,4 % жиру 41,8 % вуглеводів 3,5 % клітковини Віт. А 40 000 МО/кг Віт. D3 8000 МО/кг Віт. Е 350 мг/кг Пробіотичний комплекс
ТМ Подвор'є (Україна)	Сілак-П 	З 3-го дня життя до 15 кг живої ваги	Вітаміни, мінерали, продукти молочної переробки, високоякісний соєвий концентрат, а також один із найважливіших компонентів — плазма крові (компанія більше ніякої інформації не надала)

Технологічні нюанси випоювання ЗМ

1 Температура та густина продукту. Тут звертаємо увагу на інформацію в інструкції. Саме вона містить необхідні дані про температуру води, кількість внесення порошку-замінника на 1 л води та термін придатності готового напою. Температура води для розчинення сухого порошку не має перевищувати 50 °С, хоча деякі виробники радять дотримуватися значно нижчої температури (пам'ятайте, висока температура води призводить до зниження поживності готового продукту, адже сприяє руйнуванню частини поживних речовин). Також варто враховувати, що напій неприродної температури малеча питиме неохоче.

2 Невдало підібране устаткування. Навіть найкращий і найдорожчий замінник може зумовлювати вкрай негативний вплив на здоров'я поросят за неправильно підбраного обладнання. Пам'ятаймо, всі елементи, які контактують із молоком чи ротовою порожниною поросяти мають бути помиті щонайменше один раз на добу! Без виконання цієї умови поросяттам гарантовано діарею і високий відсоток смертності, адже їхній ранній вік, ступінь розвитку кишечника та його мікрофлори, а також імунний статус тварин ще не готові до боротьби з гнильною та іншою негативною мікрофлорою навколишнього середовища.

Звичайно, найоптимальнішим варіантом стане автоматична станція для випоювання, яка самостійно змішує, підігріває молочну суміш, а після годівлі сама себе мие. Проте, відсутнього позитивного ефекту можна досягти і від більш демократичного обладнання, яке може гарно вимішувати розчин, контролювати температуру готового продукту та легко піддаватися миттю та дезінфекції.

3 Доступ до води. І хоча молоко свиноматки і замінник молока є рідинами, але це ніяк не вода. Свіжа чиста вода має бути завжди у вільному доступі для поросят! Від цього залежить рівень споживання сухих комбікормів, які поросяттам починають пропонувати вже з 3–5-го дня після їхнього народження. Орієнтовно, впродовж першого тижня життя тварина випиває близько 50 мл води щодня, а у період відлучення (3–4-ий тиждень) воно здатне випити до 1 л води за добу. ◀

потребує додаткового введення змін у системи годівлі та утримання поросят-сиріт. Звичайно, легше та ефективніше буде пересадити їх до іншої матки-годувальниці. Але, по-перше, вона не завж-

ди є, по-друге, у наявній годувальниці може не вистачити сосків для своїх та чужих поросят, а по-третє, останні можуть бути вже занадто дорослими для такої маніпуляції.